

... alebo o základe pre solidaritu aj úsilie o spoločné dobro.

BOŽIE SLOVO:

(Mt 25, 14-19)

Čítanie zo sv. evanjelia podľa Matúša: *Ježiš povedal svojim učeníkom: Bude to tak, ako keď sa istý človek chystal na cestu. Zavolať si sluhov a zveril im svoj majetok: ¹⁵ jednému dal päť talentov, druhému dva a ďalšiemu jeden, každému podľa jeho schopností, a odcestoval. ¹⁶ Ten čo dostal päť talentov, hneď šiel, obchodoval s nimi a získal ďalších päť. ¹⁷ Podobne aj ten, čo dostal dva, získal ďalšie dva. ¹⁸ Ale ten, čo dostal jeden, šiel, vykopal jamu a peniaze svojho pána ukryl. ¹⁹ Po dlhom čase sa pán tých sluhov vrátil a začal s nimi účtovať. Počuli sme Božie slovo.*

KATECHÉZKA

(porov. www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 178)

Jedna z myšlienok tohto Ježišovho podobenstva je aj táto: Všetko, čo máte, je vám zverené. „Ved' kto ti dáva vyniknúť?! Čo máš, čo si nedostal? A keď si dostal, čo sa chvaseš, akoby si nebol dostal?“ (1 Kor 4, 7), vysvetľuje Pavol kresťanom v Korinte. „Bohatstvo a sláva pochádza od teba“ (1 Krn 29, 12), konštatuje Písmo smerom k Bohu. No a ak nám to je zverené, potom nikdy nie sme ničoho na tejto zemi skutoční majitelia – iba správcovia. Doslova tak to veľmi otvorene hovorí Ježiš: „Ak ste teda neboli verní v nespravodlivej mamone, kto vám zverí pravé bohatstvo? A ak ste neboli verní v cudzom, kto vám dá, čo je vaše?“ (Lk 16, 11-12) – a myslí na „cudzí“ tu, na zemi, a potom na „vaše“ a tým je naše dedičstvo pripravené pre nás v Nebi. Sme užívatelia Zeme, nie jej majitelia. Sme tu na to, aby sme sa spravovaním pozemských vecí osvedčili, či sme súci ujať sa svojho dedičstva v Nebi tak, ako to hovorí Ježiš aj v závere dnešného úvodného podobenstva: „Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím Ťa nad mnohým: vojdí do radosti svojho pána“ (Mt 25, 21). Na tento fakt potom nadväzuje šiesty princíp sociálnej náuky Cirkvi:

„Katolícka tradícia nalieha, aby sme prejavili úctu voči Stvoriteľovi našim spravovaním stvorenstva.“ Správca je manažér, nie majiteľ. V dobe prebúdajúceho sa svedomia ohľadom hmotného prostredia nás naša tradícia volá k morálnej zodpovednosti za ochranu životného prostredia - ornej pôdy, zelených porastov, lesov, vzduchu, vody, nerastov a ďalšieho prírodného bohatstva. Správcovská zodpovednosť sa týka aj využívania osobných talentov, pozornosti voči osobnému zdraviu a používania osobného vlastníctva,“ vysvetľuje o. Robert P. Maloney, C.M. Správne a dobre spravovať zverené pozemské bohatstvo je, na to nezabudnime, úplne prvé prikázanie, aké Boh kedy dal človekovi: „I vzal Pán, Boh, človeka a umiestnil ho v raji Edenu, aby ho obrábal a strážil“ (Gn 2, 15). Obrábať, strážiť, spravovať...

No a tu narážame na skutočný spoločenský problém: PREČO by sme mali brať ohľad na prírodu, na budúcnosť, na ostatných ľudí a prasto si bezohľadne neprivlastniť, čo sa nám páči, pokojne aj s využitím sily a o ostatné sa nestarať?

Poviete, ale ved' predsa musíme brať ohľad na svet, na prírodu, chrániť ich. A on na to: A prečo? Mne sa páči robiť tak a tak, ostatné ma nezaujímá! Prečo by ma malo?

No ale ved' kvôli Nebu, nie? Boh nám zveril svet, aby sme sa oň dobre starali a dobre ho využívali pre dobro všetkých! A on: Ja na Boha ani Nebo neverím. A ostatní mi môžu byť ukradnutí. Čo z toho ja mám, že beriem ohľady na druhých? Žijem len jeden život a chcem ho prežiť tak príjemne, ako to len dokážem.

Poviete, no ale čo ľudia, ktorí prídu po nás? Naše deti, budúce generácie? A on na to: A čo mňa do toho? To už budem mŕtvy. Nezaujímá ma, čo bude. Mňa zaujíma to, čo sa deje so mnou práve teraz!

To nie je nič teoretické! Tento postoj sebeckta a bezohľadnosti tu vždy bol, nikdy nezmizol a dnes sa k nám s novou silou vracia hoci aj s vojnou na Ukrajinu. Vladimír Putin oznámil, že vojna je súčasťou plánu Ruska dobyť a obsadiť územia, ktoré sa mu páčia (v jeho reči „navrátiť a upevniť“). Prominentný expert štátnej televízie Karen Šachnazarov označil Rusko za ríšu, ktorá „je prirodzeným pokračovateľom diela Tatárov-Mongolov, ktorí vytvorili prvú ríšu na území Eurázie“ a podpredseda výboru Štátnej dumy pre obranu Vladimir Šamanov v nedávnom rozhovore súhlasil s tvrdením, že „vojna je pre náš národ charakteristická“ a dodal, že „naš národ je plodom územnej expanzie“. Alebo ak si vezmeme súčasné úsilie o „zelenší“ svet – môžeme diskutovať o tom, ako konkrétne to naplniť, či napríklad *veterné vrtule* a *elektromobily* sú dnes to najlepšie riešenie alebo nie, ale sama myšlienka chránenia sveta, zodpovednosti aj voči ľuďom, ktorí na tejto zemi budú žiť po nás, je určite úplne v poriadku. Lenže keď sa pozrieme do sveta, vidíme, že je mnoho tých, ktorí to tak nevidia a sú tu krajiny, ktoré jednoducho „chcú žiť na úrovni teraz“ a o budúcnosť sa nevelmi starajú. A bud'ne úprimní, aj na Slovensku mnohí viac hľadíme na výplatu, než životné prostredie.

Pri pohľade na tieto veci si zrazu uvedomíme, ako je tento postoj *správčovstva* a *zodpovednosti* aj voči iným ľuďom, súčasným aj budúcim, vzácny a vôbec nie bežný. Vlastne veľkú väčšinu dejín ľudia uvažovali a aj dnes uvažujú inak. Je to ovocie kresťanstva, ktoré západnú civilizáciu a kultúru stvorilo a vďaka ktorému nám takto myslieť a uvažovať pripadá blízke. A sú to aj rôzne domáce škandály, ktoré keď sa „prevalia“, nám ukážu, že u ľudí, ktorí kresťanstvo nežijú, nemusí byť podobné myslenie prirodzené ani tu, na Slovensku, v Európe. Preto je to hlavne na nás, kresťanoch, aby sme tieto hodnoty a postoje v spoločnosti udržiavali, vnášali, zasadzovali sa za ne a aby sme ako spoločnosť – rodina, obec, štát, ... – k svetu pristupovali ako správcovia a nie ako bezohľadní sebeci.

NA ZAMYSLENIE:

Cirkev nám k tejto téme predkladá inšpiratívne texty, napríklad: „... Človek tým, že sa svojou prácou čoraz väčšmi stáva pánom zeme a potvrdzuje takisto prácou svoju vládu nad viditeľným svetom, v každom prípade a v každej etape tohto procesu ostáva na ceste onoho prvotného ustanovenia, daného Stvoriteľom, ktoré je nevyhnutne a nerozlučne späté so skutočnosťou, že človek bol stvorený ako muž a žena, „na Boží obraz.“ To určuje činnosť človeka vo vesmíre: on nie je jeho pánom, ale jeho správcom, povolaným, aby vo vlastnej činnosti odrážal pečať toho, koho je obrazom“ (KSNC 275). „Cirkevní otcovia naliehali na nevyhnutnosť obrátenia a premeny svedomia veriacich viac ako na požiadavky zmeny sociálnych a politických štruktúr svojho času, naliehali na to, aby ten, kto rozvíja ekonomickú činnosť a vlastní majetky, sa pokladal len za správcu toho, čo mu Boh zveril. V pohľade svätého Jána Zlatoústeho bohatstvá patria niektorým preto, aby si mohli získať zásluhy tým, že sa budú o ne deliť s inými. Sú dobrom, ktoré pochádza od Boha: kto ho vlastní, musí ho používať tak, aby kolovalo, aby mali z neho úžitok aj núdzni; zlo sa vidí v nadmernom lipnutí na bohatstve, vo vóli získavať si ho. Svätý Bazil Veľký pozýva bohatých, aby otvorili brány svojich obchodov, a volá: „Veľká rieka sa vylieva v tisícach kanálov na úrodnú zem: tak aj ty nechaj, aby tvoje bohatstvo dospelo tisícimi cestami do príbytkov chudobných.“ Svätý Bazil vysvetľuje, že bohatstvo je ako voda, ktorá vystrekuje z fontány; keď sa z nej stále čerpá, je stále čistejšia, avšak ak fontána ostane nevyužitá, voda zatuschne. Neskôr svätý Gregor Veľký povedal, že boháč nie je správcom toho, čo vlastní; dať nevyhnutné tomu, kto to potrebuje, je dielo, ktoré treba robiť s pokorou, lebo majetok nepatrí tomu, kto ho rozdeľuje. Kto si drží majetky len pre seba, nie je nevinný; dať ich tomu, kto to potrebuje, znamená splatiť dlh.“ (KSNC 328 a 329).

OTÁZKY:

< Chápem svoj život ako čas, kedy sa mám naučiť a osvedčiť správne spravovať zverené talenty? Ako osoba - uvažujem, ako svoje nadanie, postavenie, majetok, vzdelanie využijem v prospech spoločného dobra a spásy všetkých ľudí? Uvažujeme a konáme tak ako rodina? Malé spoločenstvo? Farnosť? Ako to uskutočňujeme v oblasti apoštolátu a pastoračnej zodpovednosti v Cirkvi? A ako v spoločnosti a v politike? >